

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 14. De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

quis ordinetur, censetur furtivè ordinem suscipere: & qui ordinatus fuerit non examinatus jubetur deponi, *can. ult. dist. 24.*

7. Attamen ab examine illo seu scrutinio excipit Trid. præsentatos, electos seu nominatos ab Universitatibus sive collegijs Generalium Studiorum, *Sess. 23. c. 13 de refor.* Quod tamen vedetur revocare, *Sess. 24. c. 18 de refor.*

TITULUS XIII.

De ordinatis ab Episcopo, qui Episcopatu renuntiavit, & ab excommunicato.

1. Episcopus renuntians loco rectè confert ordines.
2. Renuntians loco & dignitati vò nisi minores conferre valet.
3. Pœna ordinati ab hujusmodi Episcopo.

Diximus ante, quemlibet ordinandum esse à suo Episcopo vel ab alio, de ejus mandato aut licentia. Quia verò Episcopus, qui renuntiavit Episcopatu, desinit esse proprius Episcopus, excommunicatus autem, excommunicatione durante, suspensus est ab executione ordinis Episcopalis: ideo ne quis facillè decipiat in Ordinum susceptione, merito inquirendum nunc est, quid juris sit de eo, qui ab altero eorum ordinatus est.

1. Quod ad primum attinet, dicendum est, Episcopum, si renuntiaverit loco dumtaxat, rectè confert Ordines, ab aliquo Episcopo rogatum, sive minores, sive majores, quia manet Episcopus & quoad habitum & quoad exercitium. 2. Si vero renuntiavit loco & dignitati, quia remanet tunc solum Episcopus habitu, & privatur exercitio, ut colligitur ex *c. 1. Panor. ibidem h. tit.* Minores quidem conferre potest, quia etiam non Episcopus illos conferre valet, veluti Abbas: & ideo taliter promotus ad majores Ordines ascendere non prohibetur, modo idoneus sit. At verò sacros Ordines

seu Majores Episcopus talis conferre nequit: * 3. adeo si quis ab eo sacrum Ordinem suscipiat sciens, characterem quidem accipiat, nò tamen in eo ordine ministrare possit, quia indignum se fecit Dixi, sciens, quia si ignoranter cum eodem, ut ministrare valeat, Episcopus rectè dispensat: sicut & cum eo qui ignorans ab Episcopo excommunicato Ordines accepit *c. 1. & 2. h. t. nisi ipsemet ordinaverit: nam eo casu, ne videatur dispensare super proprio defectu, tumus pontifex ad eundem est*

TITULUS XIV.

De ætate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

§. I.

De ætate præficiendorum.

1. Ætas requisita ad obtinendum beneficium.
2. 3. Episcopatum & alias dignitates.
4. Ad parochiale beneficium.
5. Ad Canonicatus.
6. Abbatissa non nisi quadragenaria eligenda:

Inter ordinandos sive ordinatos, de quibus egimus quidam præficiendi sunt dignitatibus, veluti Episcopatibus, de quibus potissimum hoc Tit. tractat Pontifex vel certis Ecclesiis seu beneficiis, ex quibus adscripti militiæ clericali stipendia, quibus sustententur, percipere valeant cum non reneantur propriis stipendiis militare *cap. Exstirpanda § 1 de præbendis, can. Militare xxxii. q. 1.* In præficiendis verò spectanda & requisita est certa ætas, qualitas & ordo; de quibus nunc agendum est.

1. Et quidem quantum ad ætatem præficiendorum attinet, multa hic innovavit Conc. Trid. ex jure antiquo: nam eo jure ad obtinendum beneficium sufficiebat ætas septennii *cap. Nullus sup. de temporibus. ordin.* hodie requiritur ætas xv. annorum, Trid. *Sess. 2 cap. 6. de reformat.* falem inceptorum, Riccius in *Praxi decis. 392.* Alias minori facta collatio est nulla: nec potest Episcopus in hac ætate dispensare, *c. Non est compos sup. de temporib. ordinat.*

H 2

Ad

2. Ad Episcopatum idem Concil. requirit ætatem xxx annorum completorum, *Sess. 7. cap. 2. Sess. 2. cap. 2. Sess. 24. cap. 2. de reformat.* Et ideo ad Cardinalium Episcopalem eadem ætas requiritur; alioquin ad Diaconalem sufficere vicissimum tertium annum in ætate; ad Presbyteralem xxv quidam existimant, ut refert Azorius, *1. Instit. Moral. lib. 6. cap. 5. q. 10.*

3. Ad dignitatem, inferiorem Episcopatu, habentem curam animarum requirit Concil. sicut & cap. *Cum in cunctis 7. §. inferiore sup. De el. & ætatem xxv. annorum, saltem inchoatorum Sess. 24. cap. 12.* Ad alias vero dignitates, personatus & officia, quibus cura animarum non incumbit, ibidem requirit ætatem xxii. annorum completorum: cum tamen iure Decretalium ad personatum sufficeret ætas xiv annorum, *c. Indecorum 3. h. 1.*

4. Ad parochiale Beneficium, vel aliud curam animarum habens, licet non sit dignitas, vel in commendam detur, requiritur ætas vigesimus quintus inchoatus; adeo quod collatio ei facta, qui non attingit illum annum, sit nulla *c. Licet canon. 14. c. Nemo deinceps 15. De elect. in 6.* Eademque ætas requiritur in Vicariis perpetuis Ecclesiarum Parochialium, *Clement. unica De officio Vicarij.* Et licet Præf. *Præf. Episcop. p. 2. c. 5. art. 3. n. 17.* existimet, ad parochiale beneficium sufficere ætatem, quæ possit quis infra annum promoveri ad Presbyteratum, per *d. c. Licet*, & Conc. *Trid. cap. 12. Sess. 24.* tamen *d. c. Licet* & Conc. expresse contrarium disponit ut ex textu videre licet, cum tam *d. c. Licet*, quam Conc. requiratur, ut saltem attingerit xxv annum.

5. Ad Canonicatus & præbendas vel portiones Ecclesiarum Cathedralium requiritur ætas, quam Canonicatus seu præbenda vel portio ipsa requirit, ratione ordinis, quem annexum habet, juxta distinctionem. *Trid. Sess. 24. c. 12.* In collegiata verò & cæteris inferioribus requiruntur quatuordecim anni inchoati *Trident. Sess. 23. c. 8. De reformat.* scilicet juxta juris communis dispositionem, in *c. Super innovatæ 35. junctæ Glof. V. pueri inf. De præbend.* nisi ex fundatione aliter cautum sit, cui Concilium non derogavit, *juxta declarationem Card. ibid.*

6. Denique Abbatissa, Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta vel Præposita, quæ

Caput sit ipsius Conventus, eligi debet non minor annis xl. & quæ octo annis post emissam professionem laudabiliter vixerit, Conc. *Trid. Sess. 25. c. 7. Regular. Zerola V. Abbatissa §. 1.*

§. II.

De qualitate præficiendorum.

1. Qualitates eadem in præficiendis requisitæ, quæ in ordinandis.
2. Qualitates in Curato requisitæ.
3. 4. 5. In Archidiacono, Pænitentiario, Scholastico, &c.
6. Prærogativa graduatorum.

Quantum verò ad qualitates attinet præficiendorum, tales, inquit Pontifex, in *can. 4. Dist. 23.* ad ministerium eligendi sunt Clerici, qui dignè possint Dominica Sacramenta tractare. Melius est enim Domini sacerdotium paucos habere ministros, qui possint dignè opus Dei exercere, quam multos inutiles, qui onus grave ordinatori adducant.

1. Igitur eadem qualitates in præficiendis requiruntur, quæ in ordinandis: ac proinde spectanda est primò regula Apostoli, *ad Timot. 3. c. ad Tit. 1.* quæ his versibus continetur:

Primum præcipitur, quod sit sine crimine Præsul, Monogamus, sobrius, prudens, ornatus, & hospes: Castus docens, non percussor, non litigiosus, Non cupidus, bene dispositus, non Neophylus, Talis Apostolicæ quædam præf. regula jussit.

Nam licet Apostolus hanc regulam de Episcopo tradiderit, tamen Augustin, in *can. Apostolus distinct. 8. 1.* & Ambrosius in *can. Cognoscimus distinct. 34.* eam ad alios Clericos ordinandos, & consequenter præficiendos, extendunt. Singulorum autem dictæ regulæ capitulorum explicationem videre licet apud Hostensium in *Summa tit. De temporib. ordinat. & apud Gratianum, d. 2. parte distinct. 25. usq; ad Dist. 50.* In summa, promovendi ad unum quodque beneficium, officium, vel dignitatem, tales sint oportet, qui respondere muneri, illudque debite exequi valeant, pro varietate & diversitate beneficiorum, officiorum, vel dignitatum & mu-

& munerum iis incumbendum seu annexorum juxta Innoc. in c. Cum in cunctis sup. De electione.

2. Et ideo beneficia curam animarum habentia, conferri debent personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos eam curam exercere valeant: aliàs collatio est nulla, & conferens penas incurrit. *Gravenini inf. De præbendis, c. Quia nonnullis inf. De Clericis non resident. c. Licet canon. De elect. in 6. Concil. Trid. sess. 7. c. 3. De reformat. Tenetur que Curatus scire Canones præsertim penitentiales, & quæ in administratione Sacramentorum requiruntur.*

3. Archidiaconus in Ecclesia Cathedrali doctrinâ ad munus suum necessariâ & vitæ integritate commendabilis esse debet, Doctor aut Licentiatus in sacra Theologia vel Jure Canonico, ex decreto Conc. Trid. sess. 24. c. 12. Non comprehendit tamen eo decreto, quo ad qualitatem Doctoratus & Licentiæ, Archidiaconum, qui curâ animarum & omni prorsus jurisdictione caret, tradit Piassec. 2. p. 6. 5. art. 3. n. 13. ex *Declarat. Cardinal.*

4. Penitentarius in Ecclesia Cathedrali auctoritatem similiter Doctor aut Licentiatus in alterutra illarum facultatum, seu alias qui aprior pro loci qualitate repetitur, Conc. Trid. d. Sess. 24. cap. 8. vicarius etiam sede vacante eligendus similiter debet esse Doctor vel Licentiatus, saltem in jure Canonico, vel alias, quantum fieri poterit, idoneus, Trid. d. Sess. 24. cap. 16.

5. Scholasticus Doctor aut Licentiatus in sacra pagina aut Jure Canonico, aut alias idoneus, qui per se id munus explere possit, Trid. Sess. 23. cap. 8. De cetero. De qualitatibus in Episcopum eligendi dixi supra. *Titulo De electione.*

6. Insuper sancta Synodus Trid. d. Sess. 24. c. 12. hortatur, ut in provinciis, ubi id commodè fieri potest dignitates omnes, aut saltem dimidia pars Canonatuum in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus, conferantur dumtaxat Magistris vel Doctoribus, vel etiam Licentiatis in sacra Theologia aut Jure Canonico; & ut Canonatuum Cathedralis Ecclesiæ dimidiæ quoque parti ordo sacerdotum annectatur. Hinc in electione novorum Episcopatum per Belgium novem præbendæ,

tunc primò vacaturæ, affectæ fuerunt: tres quidem Theologiæ, & totidem Juris Doctoribus aut Licentiatis, tres verò aliæ Nobilibus diocesanis, sive Theologiæ sive Juris Doctoribus Licentiatis: ad eas promovendi actus tales esse debent tempore promotionis quia Bullæ loquuntur de promotis in aliqua famosa Universitate, quod actum præteritum impotat, *Wamel. Consilio 18. juxta ordinem Decretal. n. 1. & seqq.* In aliis autem beneficiis simplicibus sufficit doctrina mediocris, vel saltem, quod beneficiatus sciat legere, construere, canere, horas Canonicas recitare, *Clement. unius de concess. præbenda, juncta Glossa in V repuramus, Narvat, de horis canonicis cap. 7. nu. 3. Piassec. 2. p. 5. c. n. 20.*

§. III.

De Ordine præficiendorum.

1. Ad simplex beneficium sufficit regulariter prima tonsura.
2. Beneficiis singulis suis Ordo annexus.
3. Adsumendus ad curatum beneficium xxv. annum attigisse debet.
4. In Episcopum vel Abbatem eligendi.
5. Ordo dupliciter annexus dicitur beneficio.

1. **P**ostremo; pars Tit. est de ordine præficiendorum. Ad obtinendum itaque simplex beneficium sufficit prima tonsura. quamvis subinde requiratur, ultra tonsuram, Ordo facit seu major, pro varietate beneficiorum, illud ex consuetudine, statuto, vel fundatione requirentium. 2. Ideoque, cum beneficiorum alia dicantur Sacerdotalia, alia Diaconalia, alia Subdiaconalia, is Ordo requiritur, quem beneficia postulant, vel saltem capacitas ad Ordinem intra annum, à die pacificæ possessionis, vel ex eo tempore, quo per beneficium steterit, quo minus eam, cessante legitimo impedimento, nactus sit: nam intra illud tempus Ordinem requisitum suscipere tenetur. *Licet canon. 6. Commissa De elect. in 6. Conc. Trid. Sess. 22. cap. 4. De reformat. ubi innovavit Clement. Vi ij qui h. 1. & Sess. 24. cap. 12. ubi statuit, ut in omnibus Ecclesiis Cathedralibus Canonatus omnes seu portiones habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus vel Subdiaconatus, quodque Episcopus cum consilio capituli (quod tamen sequi non tenetur*

netat, ut declaratum fuisse à sacra Congregat. refert Zerola, in sua praxip. 2. V. Capitulum, Piafecp 2. c. 3. art. 2. num. 7.) designet & distribuatur, prout vident expedire, quibus Canonicatibus & portionibus quisque Ordo ex sacris annexis in posterum esse debeat, ita tamen, ut saltè dimidia pars Presbyteri sint: nisi fuerit ea loci consuetudo, ut plures vel omnes habeant Presbyteratum annexū, Dixi Canonicatibus; quia iis & non personis, Ordo signari debet, ex dicta Declarat. Card.

3. Ad Parochialem Ecclesiam nemo assumi potest, nisi sit Subdiaconus: potest tamē Episcopus eum constituto in minoribus Ordinibus dispensare, modo aliàs sit idoneus, & talis, ut infra breve tempus possit in Presbyterum ordinari, e. Præterea. 5. h. t. id est modo attigerit xxv. annū. Similiter ad dignitates quascumque, quibus cura animarū (quæ rectè in. c. penult. h. t. dicitur ars artium) subest, nemo promovendus est qui non attigerit xxv. annū, e. Cum in cunctis §. inferiora sup. De elect. Conc. Trid. Sess. 24. c. 12. Et ad locum Cum conc. tum c. Cum in cunctis &c. Licet can. 14. De elect. in 6. plenè & exquiescè in elegantissima sua Analyse V. Cl. Steph. Weymsius Collega meus, primo Canonum Ordinarius deinde Legū Antecessor primarius. Ad alias vero dignitates vel personatus, quibus animarū cura nulla incumbit, non minores xxxi. annis adsumi debent, Conc. Trid. ibid.

4. In Episcopum nemo eligendus, qui non sit Subdiaconus, e. multis 8. h. t. in Abbatem, Præpositum, vel Decanum, qui non sit Sacerdos, vel idoneus, ut brevi fiat, e. 1. h. t. Potest tamen ob necessitatem Ecclesiæ, in minoribus constitutus etiam irregularis, in Abbatem dispensativè eligi, e. Tuam h. t. Archidiaconum oportet esse Diaconum; Archipresbyter sit Presbyter necesse est, d. c. 1. h. t.

5. Observandum autem hic est, pro pleniori dictorum cognitione, dupliciter posse ordinem esse annexum beneficio, vel dignitati: primò respectu aptitudinis, & tunc requiritur, ut ad illud vel illam promovendus tempore suæ promotionis talis sit ætatis, ut infra annum possit illum ordinem suscipere, non autem requiritur, ut actu habeat: veluti in Parocho, Decano, Archidiacono, e. Si pro 8. De præbendis in 6. Secundo respectu actus: & tum necessariò requi-

ritur, ut, qui promovetur ad tale beneficium vel dignitatem tempore promotionis illum ordinem actu habeat: veluti si in fundatione vel statuto habeatur, quod tale beneficium debeat conferri actu Sacerdoti, vel Diacono, vel Subdiacono, vel non debeat conferri nisi Presbytero, Diacono, vel Subdiacono: quia ut dici solet, qualitas adjecta verbo, debet adesse tempore verbi, seu per verbum significato, arg. l. In dilectis §. si extraneus D. Denoxal: action. c. 1. l. §. tutoris D. Quod iussu, D. D. in l. Ex factis, in princ. D. De vulgari. Surd. De aliment. tit. 9. q. 13. nu. 5. Sic quilibet acceptans beneficium debet actu esse Clericus, seu habere primam tonsuram; nec in hoc casu cingendus habetur pro cincto, Riccius. in praxi benef. decis. 185

§. IV.

De ætate ad Ordines requisita.

1. Ætas requisita ad Ordines ex jure veteri.
2. Et jure novo.
3. Et jure novissimo seu Conc. Trid.
4. Poena Episc. ordinantis, & ordinatorum, ante legitimam ætatem.
5. Super ætate solus Pontifex dispensat.

Docuimus, quis Ordo in præficiendis exigatur: non abs te fuerit hic subjungere, quænam ad quemque Ordine ætas requiratur.

1. In primis igitur, qui ad primam tonsuram, & tres sequentes minores Ordines, promoveri cupit, annos infantie, qui sunt septem, l. Si infantis C. De jure deliberandi, expleverit necesse est: nisi ex devotione parentum inter Religionem cap. fin. & ubi Gloss. De temporib. ordinat. in 6. qui ad Acolytatum, & Subdiaconatum, olim annum decimum quartum excessisse debebat. can. In singulis Distinct. 77. & aliquando attingisse vigesimum, can. Quicumque. cum seq. ead. distinct. Ante xxv. ætatis annum Diaconi ordinari non poterant. can. Placuit, & alius ead. Distinct.

2. At verò de jure novo ad Subdiaconatum xviii. ad Diaconatum xx. ad Presbyteratum xxv. requiruntur, can. de his, dist. 28. Clement. fin. h. t.

3. Denique hodie ex Conc. Trid. Sess. 23. c. 12. de Reformat. nullus ad Subdiaconatum ante xxii. ad Diaconatum ante xxiiii. ad Presbyteratum

ratum ante xxv. annum promoveri debet; hos tamen annos sufficit esse incæptos. Glossa & DD. in d. c. *Clement. fin.* Minoribus vero Ordinibus nullam certam ætatem præscripsit dictum Concilium, quasi hic attendenda ea sit ætas, quam sacri Canones præscriperunt, juxta declarationem Card. apud Piaf. 1. p. *prax. Episc. c. 1. art. 4. n. 1* majorque litterarum & morum, quam ætatis habenda sit ratio: ut proinde arbitrio Episcopi relictum videatur, qua ætate suscipi possint uti satis insinuat ipsum Conc. Triid. d. loco & ead. Sess. c. 5. & 6. dum eorum non meminit. In Episcopo ordinando ætas xxx. annorum exactorum ut minimum spectatur, ex eodem Conc. Sess. 7. c. 1. *De reformat.* sicut & antea semper spectata fuit c. *Cum in cunctis sup. De elect. juxta Gloss. in Clement. Generalem De ætate & qualis.* & c. Prædicta tamen in singulis Ordinibus non est de necessitate Sacramenti (quia quo ad illud nulla certa ætas requiritur, cum etiam infans, si ordinetur in sacerdotem, recepturus sit characterem; licet possit adultus factus reclamare, nisi ratum habuerit in ætate legitima: sed est de necessitate præcepti Piaf. d. loco in princ.

4. Cæterum Episcopus, ordinans scienter aliquem ante legitimam ætatem; suspendi debet à collatione Ordinum: ordinatus vero ab ipso Ordinis sic suscepti executione suspenditur, usque ad legitimam ætatem, idque in injuriam conferentis, ut in quo peccavit, puniatur, c. *vel non est compos 2. 4. junctio c. Dilatus sup. De temporib. ordinat.* Videatur Covar. in *Clem. Si furiosus De homicidio p. 1. §. 1. n. 4.* ubi docet, non esse suspensum ipso jure, sed suspendendum per sententiam, secundum jus commune. Quod addo, quia hodie per Extravagantem Pii II. incip. *Cum ex sacrorum*, quam refert Piaf. d. *art. 4. n. 2.* ipso jure suspensus est (sicut & ordinatus ab alieno Episcopo sine litteris dimissoriis, vel extra tempora) & celebrans efficitur irregularis, à solo Papa absolvendus, beneficiique privati potest. Vide & Navar. in *Manuali Confess. c. 27. n. 155.* Quod si vero beneficium conferatur alicui, ætatem ad illud requisitam non habenti, collatio est nulla, quantum vis modicum desit, puta vel dies vel hora, quia in limitatis à jure non licet arbitrari Garz. *De benef. p. 7. c. 4. n. 82. & seqq.*

5. Porro Episcopum non posse super ætate

dispensare quoad dignitates seu beneficia curata, sed ad hoc ad eundem esse summum Pontificem, notat Gloss. in d. *Clement. fin. in 7. annum & c. 1. h. t. in 6. ad V. non imminuet.* & ibid. Joan. Andr. n. 2. & quidem verbis expressis, his vel similibus, *super qua, de uberioris dono gratia tecum dispensamus*, secundum stylum Curie Calder. *Cons. 8. de Rescriptis.* Verum tamen si Pontifex minori ante justam ætatem dispensativè concesserit aliquam Ecclesiam, ea ante legitimam ætatem per se non ministrabit, sed per alios idoneos; non quidem laicos, sed Clericos, c. *2. h. t.* In materia autem ætatis creditur dicto parentum vel testium. l. *De ætate D. De minoribus*, Rebuff. *De litteris prima tonsura n. 13.*

TITULUS XV. De sacra Unctione.

§. 1.

Quæ dicatur sacra Unctio.

1. *Definitio.*
2. *Divisio in exteriorem & interiorem.*
3. *Ad exteriorem adhibetur Oleum benedictum & sacrum Chrisma.*
4. *Chrismate ungitur Episcopus.*
5. 6. *Oleo benedicto & Chrismate Sacerdotes, & Reges, & Christiani omnes.*

Quia in sacris Ordinibus conferendis & consecrandis Ecclesie ministris, usus est sacre Unctionis, ideo sub tractatu ordinationum rethet hic Tit. positus est.

1. Estque autem sacra Unctio, juxta Hostien. in *Summa h. t. n. 2.* sacri olei materialis delibatio seu delibatio, secundum formam Ecclesie traditam.

2. Estque duplex exterior, materialis scilicet & visibilis, per quam corpus ungitur: & interior, per quam invisibiliter cor, id est anima ungitur. Ponitur enim hic Cor pro Anima sive quia secundum aliquos anima in corde sedem habet; sive quia unctio non fructificat in anima nisi ex corde & voluntate procedat. Hinc si quis invitus & contradicens Baptizetur nec rem nec characterem sacramenti Baptismi recipit, *cap. Majores §. fin. inf. De Baptismo.*

3. Ad exhibendam exteriorem unctionem, quæ est signum interioris, benedicatur & consecratur oleum ex oleo olivarum, quod dicitur